

Obr. 11. Troubelice. Broušená kamenná sekera. Foto L. Hlubek.

Fig. 11. Troubelice. Polished stone axe. Photo by L. Hlubek.

a Holubice. Místo nálezu lze zjednodušeně charakterizovat jako svah klesající severozápadním směrem k Pískovu.

Kamenná broušená sekera má trapézový tvar a symetricky vybroušené ostří. Hrany nástroje jsou mírně zaoblené. Povrch nese stopy po recentním poškození. Měřitelné rozměry jsou: délka 121 mm, šířka 51 mm a maximální síla 29 mm (obr. 11). Právě symetricky vybroušené ostří sekery patří k typickým znakům pozdní doby kamenné (např. Neustupný 2008, 23).

V současné době z této polohy neznáme další archeologické nálezy. Pouze v původní sbírce šternberského muzea se nacházela dvojice menších broušených kamenných seker z Pískova, ale chybí k nim bližší nálezové okolnosti (Trnáčková 1967, 17). Výše popsaná sekera může souviset s pohybem osob z některého z nedalekých sídlišť na Uničovsku (např. z katastru Troubelic nebo Medlova; např. Trnáčková 1963, 78–80; Kalábek, Šín 2018), případně indikuje průběh možné komunikace spojující Uničovsko s okolím Úsova. Nicméně nelze úplně vyloučit možnost, že nález naznačuje dosud neznámou archeologickou lokalitu na katastrálním území Pískova (k tomu Hlubek 2024).

Literatura

Hlubek, L. 2024: Troubelice (k. ú. Pískov, okr. Olomouc). Rkp. nálezové zprávy, č. j. M-TX-202400473. [cit. 2024-12-12]. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. DOI:10.60585/M-TX-202400473. Dostupné také z: Digitální archiv Archeologické mapy České republiky <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-TX-202400473>.

Kalábek, M., Šín, L. 2018: Medlov (k. ú. Medlov u Uničova, okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 59(1), 149.

Neustupný, E. 2008: Všeobecný přehled eneolitu. In: E. Neustupný (ed.): *Archeologie pravěkých Čech 4. Eneolit*. Praha: Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i., 9–27.

Trnáčková, Z. 1963: Archeologická sbírka býv. městského muzea v Uničově. *Archeologické rozhledy* XV(1), 74–87.

Trnáčková, Z. 1967: Přírůstky archeologického oddělení Vlastivědného ústavu v Olomouci v roce 1966. *Zprávy Vlastivědného ústavu v Olomouci* 133, 16–17.

Summary

In 2023, the Regional Museum in Olomouc acquired a polished stone axe with a trapezoidal shape (Fig. 11), which was discovered by chance in the Pískov cadastral area (Olomouc District). The artefact can be dated to the Eneolithic period.

Lukáš Hlubek

Tršice (okr. Olomouc)

„Zátěš“, parc. č. 654.

Eneolit. Ojedinelý artefakt. Průzkum detektorem kovů. Uložení nálezů: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.5223700N, 17.4396972E

V roce 2024 byl D. Baďuroou během preventivního detektorového průzkumu na katastru obce Tršice na Olomoucku nalezen ojedinelý exemplář eneolitické kovové industrie.

Místo nálezů se nachází na parcele č. 654. Jedná se o polohu na severozápadním úpatí jednoho z kopců Tršické pahorkatiny, v jižní části lesa Zátěš, na levobřežní straně bezejmenné vodoteče, která představuje pravostranný přítok potoka Říka. Nadmořská výška místa okolí nálezů činí 275 m.

V případě nálezů se jedná o kompletní exemplář měděné ploché protáhlé sekery s mírně trapézovitým tělem a téměř rovným břitem (obr. 12).

Celková délka artefaktu je 91,5 mm. Maximální šířka v úrovni vypouklé rozšířených bočnic činí 23 mm, v úrovni týlu 12 mm. Maximální tloušťka činí 9,2 mm. Hmotnost měděného předmětu je 97 g.

Příčný průřez je obdélníkový s mírně zaoblenými hranami. V podélném průřezu se zužuje směrem k ostří i týlu, který je zahrocený. Povrch artefaktu je silně korodovaný, nerovnoměrně pokrytý světle zelenou oxidační patinou s hnědým bahnitým povlakem. Místy vystupuje původní hladký povrch měděného nástroje. Z typologického hlediska se popisovaná sekera nejvíce blíží typu Lešná. Nově zachráněný exemplář ploché sekery rozšiřuje počet dosud nalezených měděných seker na katastru obce Tršice na Olomoucku (Říhovský 1992, 63, Taf. 9:90; Dobeš et al. 2019, 29, 32, Tab. 1:135).

Literatura

Dobeš, M., Fikrlé, M., Drechsler, A., Faltýnek, K., Fojtík, P., Halama, J., Jarůšková, Z., Kalábek, M., Langová, J., Schenk, Z., Španihel, S., Peška, J. 2019: Eneolitická měděná industrie na Moravě. Nové a staronové nálezy ve světle stávajících poznatků o vývoji středoevropské metalurgie. *Památky archeologické* CX, 5–58.

Říhovský, J. 1992: *Die Äxte, Beile, Meißel und Hämmer in Mähren*. Prähistorische Bronzefunde IX(17). Stuttgart: Franz Steiner Verlag.

Obr. 12. Tršice. Měděná sekera. Foto Z. Schenk.

Fig. 12. Tršice. Copper axe. Photo by Z. Schenk.

Summary

An isolated flat copper axe (Fig. 12) was discovered in 2024 during a metal detector survey on the right bank of the Říka Stream, in the southern part of Zátěš Forest (Tršice cadastral area, Olomouc District). The artefact can be broadly dated to the Eneolithic period.

Zdeněk Schenk

Uničov (k. ú. Nová Dědina u Uničova, okr. Olomouc) „Za Dráhou“, parc. č. 296.

Eneolit. Hrob. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: S-JTSK: -555575.66, -1098781.83; -555528.16, -1098853.84; -555491.9, -1098818.08

V srpnu 2024 prozkoumali pracovníci Archeologického centra Olomouc, p. o., na stavbě nové tůně dětský kostrový hrob. Lokalita se nalézá cca 50 m jihovýchodně od ohybu potoka Lukavice s nadmořskou výškou 238 m. V úzké a mělké obdélné jámě, orientované delší osou S-J, byly vypreparovány dětské zuby a pozůstatek čtyř nádob. Hrob je předběžně datován do eneolitu.

Literatura

Neuveдено.

Summary

In the summer of 2024, a child's skeletal grave tentatively dated to the Eneolithic period was excavated in Uničov (Nová Dědina u Uničova cadastral area, Olomouc District).

Marek Kalábek, Lukáš Šín

Velké Němčice (okr. Břeclav) „Zeleňák“.

Kultura šňůrové keramiky. Hrob. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK: -594691.40, -1182029.20

Během záchranného archeologického výzkumu, který byl vyvolán stavební akcí „D2 Rozšíření odpočívky Zeleňák“ na katastru Velké Němčice, bylo na rozsáhlé ploše prozkoumáno celkem šest zahloubených sídlištních objektů a jeden kostrový hrob. Mělce zahloubená hrobová jáma se po ručním začistění na úroveň podloží vyrýsovala do podoby obdélníku se zaoblenými rohy o rozměrech 185 × 175 cm, orientovaného delší osou do směru V-Z. Maximální hloubka od povrchu skrývky byla jen 14 cm.

Na dně hrobu spočívaly silně skrčené dlouhé kosti. Okolo nebožtíka byly rozmístěny minimálně čtyři větší keramické nádoby, které se dochovaly ve značně zlomkovitém stavu. Kromě keramiky se v hrobovém inventáři nacházely fragmenty měděného a kostěného artefaktu a zlomek rohovcového úštěpu. Na základě terénního zhodnocení náleží popsany hrob do kultury se šňůrovou keramikou.

Literatura

AMČR: Záznám M-202300479 [cit. 2025-30-01]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/projekt/detail/M-202300479>.

Summary

In 2024, during the expansion of the rest area on the D2 motorway in the municipality of Velké Němčice (Břeclav District), a skeletal grave from the Corded Ware culture was excavated.

Marek Lečbych, Andrea Matějčková

Věrovany (okr. Olomouc)

„U Kamenného kříže“, parc. č. 1551/1.

Eneolit. Ojedinelý artefakt. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.446785N, 17.270189E

Dne 15. 2. 2024 našel spolupracovník Muzea Komenského v Přerově, p. o., M. Komínek prostřednictvím povrchového sběru při jihozápadním okraji katastrálního území obce Věrovany v poloze „U Kamenného kříže“ ojedinelý kompletní exemplář kamenné broušené industrie – sekerky (obr. 13).

Místem nálezu je poloha situovaná na levobřežní straně říčky Splavská, při hranici se sousedním katastrem Klopotovice. Jde o spodní část svahu zarovnaného hřbetu, který převyšuje okolní potoční nivu. Nadmořská výška místa nálezu je 201 m.

Doklady nejstaršího osídlení katastru obce Věrovany lze klást do období neolitu. V literatuře jsou zmiňovány nálezy kultury s lineární keramikou a moravskou malovanou keramikou (Vránová 2011).

V případě nálezu se jedná o kompletní dokonale vybroušenou sekerku obdélníkovitého tvaru s obdélným příčným průřezem se zaoblenými boky. V podélném průřezu se zužuje směrem k ostří i k týlu. Mírně obloukovité ostří nástroje vykazuje stopy poškození v důsledku častého používání. Na těle sekery je patrné rovněž další poškození recentního původu, vzniklé patrně v důsledku orby.

Celková délka artefaktu je 62 mm. Maximální šířka činí 32 mm. Maximální tloušťka je 17 mm. Hmotnost kamenného předmětu činí 64 g. Předmět byl zhotoven z vyvřelé horniny bohaté na živce mající charakter trachytu světle šedého odstínu zabarvení, kterého nabývá postupným zvětváním. Na povrchu horniny jsou místy patrné občasné výrostlice větších tmavých minerálů. Magnetická susceptibilita dosahovala hodnoty $0,26 \times 10^{-3}$ SI jednotek. Z toho lze předběžně konstatovat, že se jedná o horninu, jež by mohla pocházet např. z prostředí neovolkanitů Českého středohoří (Přichystal 2009).

Z chronologického hlediska lze nestratifikovaný exemplář sekery z Věrovan rámcově datovat do období eneolitu.

Obr. 13. Věrovany. Broušená sekera z trachytu. Foto Z. Schenk.

Fig. 13. Věrovany. Polished trachyte axe. Photo by Z. Schenk.